

1 Ds. 576/15

Białystok 2015.03.11

POSTANOWIENIE

o umorzeniu dochodzenia

(w trybie art. 330 § 2 kpk)

Andrzej Purymski – prokurator Prokuratury Rejonowej w Białymstoku w sprawie o czyn z art. 35 ust. 1 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 12 kk
na podstawie art. 17§1 pkt 2 kpk

postanowił umorzyć dochodzenie w sprawie:

zaistniałego w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w okresie od 07 stycznia 2013 roku do 06 lutego 2013 roku w Tykocinie przy ul. Sokołowskiej 32, w przedsiębiorstwie Sobsmak Bis w zakładzie uboju zwierząt rzeźnych, uboju zwierząt rzeźnych, bez uprzedniego pozbawienia zwierząt świadomości przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne

tj. o czyn z art. 35 ust. 1 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 12 kk - wobec stwierdzenia, iż czyn nie wypełnia znamion czynu zabronionego - na zasadzie art. 17§1 pkt 2 kpk

UZASADNIENIE

W toku przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania ustalono co następuje.

W dniu 19 lutego 2013 r. w programie pierwszym Telewizji Polskiej o godzinie 20.30 wyemitowano audycję telewizyjną pt. „Po prostu”, której tematem był ubój zwierząt rzeźnych bez uprzedniego pozbawienia ich świadomości prowadzony przez zakłady rzeźne na terenie kraju po 01 stycznia 2013 r.

Powyższy program dał asumpt do złożenia do Prokuratury Okręgowej w Warszawie, szeregu zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 35 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt.

W dniu 11 czerwca 2013 r. Prokuratura Okręgowa w Warszawie przekazała Prokuraturze Rejonowej w Białymstoku materiały dotyczące tych zawiadomień w zakresie zdarzeń zaistniałych w Tykocinie, w zakładzie Sobsmak, według właściwości miejscowej.

W związku z powyższym wszczęto i przeprowadzono w tej sprawie dochodzenie w toku którego ustalono co następuje.

Sobsmak- Bis Spółka z o.o. prowadzi w Tykocinie zakład uboju zwierząt. Zakład pozostaje pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Białymstoku. Lekarze weterynarii są obecni przy każdym uboju zwierząt i sprawują nad nim nadzór. Dotyczy to zarówno prowadzonego uboju tradycyjnego (z ogłuszaniem zwierząt rzeźnych) jak i po spełnieniu odpowiednich wymogów - na potrzeby wyznawców religii mojżeszowej oraz muzułmańskiej- rytualnego. Uboje takie były prowadzone do końca 2012 roku w oparciu o

paragraf 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 09.09.2004 roku. Paragraf ten przewidywał wyjątek od ogłuszania zwierząt przed ubojem w stosunku do zwierząt poddawanych ubojowi zgodnie z obyczajami religijnymi zarejestrowanych związków wyznaniowych. Przepis ten został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 27 listopada 2012 roku wydanym w sprawie o sygnaturze U 4/1. Sędziowie Trybunału podjęli decyzji o odroczeniu utraty mocy obowiązującej uchylonego przepisu do dnia 31 grudnia 2012 roku, co nastąpiło tego dnia. Powyższe nie stało się jednak przyczyną do jakiegokolwiek aktywności legislacyjnej polskiego ustawodawcy.

Po 01 stycznia 2013 r. kwestie związane z ubojem rytualnym regulowane są także Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1099/2009 roku z dnia 24 września 2009 roku w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. U. UE L z dnia 18 listopada 2009 roku, Dz. UE. L 2009.303.1), które przewiduje możliwość pod określonymi warunkami ubój rytualny. Jednocześnie powyższe rozporządzenie umożliwiło utrzymanie przepisów krajowych bądź przyjęcie takich przepisów, które służą zapewnieniu dalej idącej ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania w porównaniu z przepisami bezpośrednio w nim zawartymi.

Stan prawny istniejący w Polsce po 01.01.2013 r. wprowadził wątpliwości krajowych producentów w zakresie zezwolenia bądź zakazu prowadzenia uboju rytualnego na potrzeby religijne. Przedsiębiorstwo Sobsmak -Bis kontynuowało prowadzenie takich ubojów bowiem uznano, iż od tego dnia obowiązuje w Polsce prawo unijne. Jednocześnie brak było informacji, iż ubój rytualny w Polsce jest zakazany. Przedsiębiorstwo podjęło kroki aby dostosować swoją produkcję w zakresie uboju rytualnego, do wymogów tego rozporządzenia. Po 01 stycznia 2013 r. zakład kontynuował swoją produkcję zarówno w zakresie uboju tradycyjnego jak i rytualnego. Jednocześnie w mediach były prezentowane skrajne informacje w zakresie dopuszczalności w Polsce uboju rytualnego.

W związku z zaistniałą sytuacją również Powiatowy Lekarz Weterynarii w Białymstoku miał wątpliwości w zakresie dopuszczalności ubojów rytualnych, które były w dalszym ciągu wykonywane pod nadzorem lekarzy weterynarii. Przyjęto bowiem, iż ubój ten dopuszczony jest prawem unijnym.

W dniu 29 stycznia 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Weterynarii przesłał podległym mu Powiatowym lekarzom weterynarii informację, uzyskaną od Głównego Inspektora Weterynarii, z dnia 28 stycznia 2013 r., z której wynikało, iż w dniu 27 grudnia 2012 r. Ministerstwo Rolnictwa powiadomiło Komisję Europejską o braku dopuszczalność w Polsce ubojów bez ogłuszenia, co zostało zinterpretowano jako obowiązywanie w Polsce od 01 stycznia 2013 roku zakazu uboju w rzeźni bez ogłuszenia.

Pismo o takiej treści z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Białymstoku wpłynęło do Sobsmaku w dniu 06.02.2013 r. i jakkolwiek Tomasz Skłodowski, prezes przedsiębiorstwa Sobsmak- Bis, nie zgodził się z jego treścią, prowadząc z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Białymstoku korespondencję w tej sprawie, to dostosował się do niego i wstrzymał ubój rytualny prowadzony w przedsiębiorstwie. Jedynie w dniu 12 marca 2013 r. gmina żydowska wynajęła od niego zakład i przeprowadziła taki ubój (Powyższe jest przedmiotem odrębnego postępowania Prokuratury Rejonowej w Białymstoku). Obecnie ubój rytualny firma Sobsmak prowadzi na Łotwie, gdzie jest on dozwolony, a w Tykocinie prowadzony jest wyłącznie ubój tradycyjny, z uprzednim ogłuszeniem zwierzęcia.

Po wyemitowaniu reportażu „Po prostu”, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Białymstoku przeprowadził w przedsiębiorstwie „Sobsmak” Bis kontrole, i po tym dniu uboje rytualne nie były wykonywane, poza wspomnianym wyżej zdarzeniem z dnia 12 marca 2013 r.

W toku postępowania uzyskano z Sobsmak Bis dokumentację potwierdzającą fakt dokonywania w dniach 07.01.2013.-06.02.2013 r., pod kontrolą lekarzy weterynarii uboju, zarówno tradycyjnego jak i rytualnego. W dokumentacji tej nie odnotowuje się sposobu w jaki uśmiercono poszczególne zwierzęta.

Przedmiotowe postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 22.10.2013 r. wobec stwierdzenia, iż sprawca nie popełnił przestępstwa albowiem czynu zabronionego dopuścił się w usprawiedliwionej nieświadomości jego bezprawności, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 30 kk. Na skutek zażalenia fundacji Ius Animalia Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 05 lutego 2014 roku uchylił to postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Prokuraturze Rejonowej w Białymstoku wskazując, na wątpliwości natury konstytucyjnej w zakresie stanu prawnego w zakresie dopuszczalności czy też zakazu przeprowadzania tzw. „uboju rytualnego” oraz sprawy zawisłe przed Trybunałem Konstytucyjnym w tym zakresie. Z uwagi na konieczność oczekiwania na powyższe orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, postępowanie niniejsze zostało zawieszono postanowieniem z dnia 28 lutego 2014 roku. Przed Trybunałem Konstytucyjnym zawisły dwie sprawy: o sygnaturach P 34/13 oraz K 52/13. Postępowanie P 34/13 zostało zainicjowane przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, a w sprawie K 52/13 przez Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

W dniu 10 grudnia 2014 roku Trybunał Konstytucyjny wydał w sprawie K 52 /13 wyrok, opublikowany w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 12 grudnia 2014 roku pod poz. 1794, w którym orzekł, iż art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856) w zakresie, w jakim nie zezwala na poddawanie zwierząt ubojowi w ubojni (rzeźni) według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, jest niezgodny z art. 53 ust. 1,2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 9 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 04 listopada 1950 r. zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284, z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962, z 2001 r. Nr 23, poz. 266, z 2003 r. Nr 42, poz. 364 oraz z 2010 r. Nr 90 poz. 587), a także, iż art. 35 ust. 1 i 4 ustawy powołanej powyżej w zakresie w jakim przewiduje odpowiedzialność karną za poddawanie zwierząt ubojowi w ubojni (rzeźni) według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, jest niezgodny z art. 53 ust. 1,2 i 5 Konstytucji w związku z art. 9 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości.

W dniu 24 lutego 2015 roku Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 34/13 postępowanie na mocy art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 01 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) umorzył.

Postępowanie w niniejszej sprawie zostało zatem podjęte w dniu 09 marca 2015 roku.

W sprawie należy zważyć co następuje.

W toku przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania ustalono, iż w zakładzie Sobsmak Bis- zakładzie uboju zwierząt, w okresie od 07.01.2013 r. do 06.02.2013 r. prowadzono ubój rytualny na potrzeby religijne.

Przywołane powyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, z racji brzmienia art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, iż orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, z powodu uznania niekonstytucyjności penalizacji poddawania zwierząt ubojowi w ubojni (rzeźni) według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, skutkuje tym, iż zachowanie takie, na gruncie obowiązującego porządku prawnego nie może zostać uznane za przestępstwo.

Z uwagi na powyższe postanowiono jak na wstępie.

PROKURATOR
Prokuratura Rejonowej
w Białymstoku
Andrzej Piwrymski

Pouczenie:

Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda ponownie postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) lub o jego umorzeniu. Pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1a kpk (tj. prawo do złożenia zażalenia, które zostało uwzględnione przez sąd) może w takim przypadku wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia zawiadomienia o postanowieniu (art. 330 § 2 kpk, art. 55 § 1 kpk). Akt oskarżenia winien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 kpk.

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 kpk).

Zarządzenie:

1. Stosownie do art. 100 § 2 kpk w zw. 106 kpk i art. 305 § 4 kpk, art. 330 § 2 kpk, o ponownym umorzeniu dochodzenia powiadomić, poprzez przesłanie jego odpisu:

Pokrzywdzonych:

1. Fundacja IUS Animalia, k. 5
2. Główny Lekarz Weterynarii, k. 18

Stosownie do art. 305 § 4 kpk zawiadomić osobę składającą zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli nie jest uprawnioną do złożenia zażalenia na podstawie art. 306 § 1a pkt 3 kpk

3. Andrzej Elżanowski- Polskie Towarzystwo Etyczne, k. 36

PROKURATOR
Prokuratura Rejonowej
w Białymstoku
Andrzej Juryski